

Verksamhetsuppföljning av träffpunkts- verksamhet vid Fyren

Sammanfattning

Verksamhetsuppföljning av träffpunktsverksamheten vid Fyren har under april och maj 2020 utförts i enlighet med det beslut som togs i Vård- och omsorgsnämnden 2020-03-24 (VON § 3:14). Verksamhetsuppföljningen visar på ett behov av att revidera nuvarande beställning (VON 2014/0083) med syfte att tydliggöra uppdraget och ansvarsfördelningen mellan produktionsförvaltningen och Väntjänsten.

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämnden beslutar

Uppdra till socialförvaltningen att revidera beställningen av träffpunktverksamheten vid Fyren där följande punkter beaktas:

1. Tydliggöra beställningens innehåll avseende ansvarsfördelning mellan produktionsförvaltningen och Väntjänsten.
2. Reglera uppdraget angående Caféverksamheten så att livsmedelsförordningen och övriga aktuella lagar och förordningar efterföljs.
3. Säkerställa att utföraren genomför årliga undersökningar av brukarnas nöjdhet.

Bakgrund

Vård- och omsorgsnämnden beslutade 2020-03-24 att förlänga beställningen, (VON 2014/0083) avseende träffpunktsverksamheterna till Kommunstyrelsens produktionsutskott, från och med 2020-04-01 till och med 2021-03-31 för att möjliggöra uppföljning med fokus på Fyren. **Förvaltningens slutsatser**

Uppföljningen visar att Fyrens besökare är nöjda med verksamheten på Fyren och att mål och syfte därmed är uppfyllda.

Produktionsförvaltningen har inte följt upp brukarnas nöjdhet under 2019, vilket innebär att beställningen inte följts i denna del. Det bör säkerställas att undersökning av brukarnas nöjdhet görs och att den årligen delges VON. Brukarresultatet bör redovisas i VONs verksamhetsberättelse.

I uppföljningen har det vidare framkommit att produktionsförvaltningen organiserar aktiviteter i samråd med besökarna. Vissa aktiviteter betalas med det anslag produktionsförvaltningen årligen får. Andra aktiviteter drivs av personalen eller andra besökare som inte är knutna till Väntjänstens föreningar. Vissa punktaktiviteter anordnas av Väntjänsten.

I tillägsbeställning, (VON 2016/0058) står det formulerat ”att värdinnan ska ”avlasta, stödja och täcka upp i caféverksamheten och vid större arrangemang”. Vad detta innebär bör tydliggöras i beställningen för att produktionsförvaltningen ska få bättre förutsättningar för att leda och fördela arbetet inom Fyren. Ett tydliggörande av ansvarsområden är också viktigt för att främja ett gott samarbete mellan Väntjänstens frivilliga och produktionsförvaltningens personal.

Väntjänsten driver caféverksamheten på Fyren. Produktionsförvaltningen står för registreringen som livsmedelshanteringen kräver och VON ansvarar för hyreskostnaderna.

En kommun bör använda sig av självkostnadsprincipen (kommunallagen). Utredaren ser fördelar med att samtliga kommunens träffpunkter organiseras på ett likvärdigt sätt.

Förvaltningen föreslår revidering av nuvarande beställning där följande punkter beaktas:

1. Tydliggöra beställningens innehåll avseende ansvarsfördelning mellan produktionsförvaltningen och Väntjänsten.
2. Reglera uppdraget angående Caféverksamheten så att livsmedelsförordningen och övriga aktuella lagar och förordningar efterföljs.
3. Säkerställa att utföraren genomför årliga undersökningar av brukarnas nöjdhet.

Bilagor

- 1) VON 2014/0083, beställning av verksamhet vid Fyren
- 2) VON 2016/0058, tillägsbeställning av verksamhet vid Fyren
- 3) VON 2020/0044, verksamhetsuppföljning Fyren

Susanna Kiesel
Socialdirektör

Åsa Lundgren
Enhetschef, stab

Expedieras

Digitala Signaturer

Signerad med: Anställda
Signerad av: Susanna Kiesel, Socialdirektör
Datum: 2020-06-12 15:48 +02:00

Signerad med: Anställda
Signerad av: Åsa Lundgren, Enhetschef
Datum: 2020-06-14 22:08 +02:00

Socialförvaltningen
Lena Ribbing

Datum: 2020-05-17
Diarienummer: VON 2020/0044

Verksamhetsuppföljning av träffpunkt Fyren

Inledning

Enligt styrmodellen i Österåkers kommun ska Vård - och omsorgsnämnden (VON) lämna beställningar till Kommunstyrelsens produktionsutskott avseende utförandet av tjänster inom vård- och omsorgsområdet.

2014 formulerades den första beställningen avseende träffpunkten Fyren (VON 2014/0083, bilaga 1). Tilläggsbeställningar har gjorts (VON 2016/0058, bilaga 2).

Vård- och omsorgsnämnden beslutade 2020-03-24 att förlänga beställningen, (VON 2014/0083) avseende träffpunktsverksamheterna till Kommunstyrelsens produktionsutskott, från och med 2020-04-01 till och med 2021-03-31. Aktuell beställning förlängdes för att möjliggöra fördjupad uppföljning av verksamheterna med fokus på Fyren. Beställningen kan jämföras med ett avtal.

Uppföljningens genomförande

- Genomgång av aktuell beställning från 2014, (VON 2014/0083).
- Frågeformulär upprättad av förvaltningen, (bilaga 3) har besvarats av Våntjänstens ordförande, Vård- och omsorgsnämndens vice ordförande och av enhetschef för Fyren. Kompletterande samtal och mailkontakt har skett vid behov.
- Har tagit del av produktionsförvaltningens brukarundersökning på Fyren, 2018 (bilaga 4).
- Frågor angående livsmedelshantering har ställts till kommunens Miljö- och hälsoskyddsavdelningen.

- Anhörigkonsulent har intervjuats om samarbetet med Fyren.
- Tagit del av Väntjänstens stadgar, bokföring och verksamhetsberättelse.

Enligt beställningen ska produktionsförvaltningen varje år följa upp brukarnas nöjdhet och hantera eventuella förbättringsförslag. Förvaltningen har fått ta del av 2018 års brukarundersökning. Ansvarig enhetschef för Fyren har uppgett att ingen uppföljning har gjorts under 2019.

Bakgrund Fyren

Vård- och omsorgsnämnden beslutade under 2004 att träffpunktsverksamhet vid Fyren skulle bedrivas i Österåkers kommun. Fyren skulle erbjuda äldre en verksamhet med möjlighet till socialt umgänge. Väntjänsten i Österåker bildades i syfte att samordna andra föreningar som ville medverka i Fyrens verksamhet. Frivilliga personer som ingår i Väntjänstens föreningar skulle vara grunden i verksamheten och en anställd skulle samordna samt i övrigt vara ”spindeln i nätet”.

Från starten var Fyren organiserad under kommuns dåvarande korttidsenhet. Tio år senare (2014) svarade dåvarande produktionsförvaltningen på en beställning från VON och Fyren blev därmed samorganiserad med övriga träffpunktsverksamheterna i kommunens regi. 2006 inrättades en föreståndartjänst på deltid med syfte att ”organisera och ansvara för arbetet” (VON 2006/25). Ytterligare förstärkning kom 2010, en tjänst som frivilligsamordnare.

Kommunens anhörigkonsulent hade från början sin arbetsplats i Fyrens lokaler och hade i sitt uppdrag att samarbeta med Väntjänsten. Anhörigkonsulentens arbetsplats flyttades till Socialförvaltningen i Alceahuset 2013.

Uppdraget Fyren

Verksamheten vid Fyren ska enligt beställning (VON 2014/0083), ta vara på frivilliga krafter och skapa delaktighet och medverkande av dem som deltar i verksamheten.

Fyren håller öppet vardagar mellan klockan 10-15 och vissa söndagar mellan 13-15. Öppethållandet på söndagar ansvar Väntjänstens frivilliga för.

Fyren ska enligt beställningen:

- vara en mötesplats för besökare, frivilliga, frivilligorganisationer, ledning och politiker.
- ge social samvaro och erbjuda aktiviteter av skilda slag som bidrar till hälsa och välbefinnande såväl fysiskt som socialt och kulturellt.

- erbjuda fysiska aktiviteter som planeras och organiseras av frivilligsamordnaren.
- genom frivilligsamordnaren samverka med Väntjänsten.
- underlätta situationen för anhöriga som stödjer sina närstående.

Ersättning

Ersättningen för Fyren består av två anslag:

- 1) för personal, ledning, inköp av förbrukningsmaterial, möbler, utrustning, städ, reparationer samt övrigt såsom viss fastighetskötsel
- 2) ett aktivitetsanslag, för friskvård och andra hälsofrämjande aktiviteter.

Fyrens verksamhet bedrivs i lokaler som VON hyr av Fastighetsbolaget Folkets Hus Åkersberga.

Aktiviteter på Fyren

Frivilligsamordnaren samordnar de fysiska och sociala aktiviteter som dagligen erbjuds på Fyren såsom sittgympa, yoga, stavgång, Qigong, boule, styrkepass, frågesport, musikunderhållning, litteraturcirkel, bingo och allsång. Dessa aktiviteter leds vanligtvis av personalen eller någon av besökarna. Väntjänsten anordnar bland annat en lunch en gång i månaden på onsdagar.

Aktivitetsanslaget används till vissa aktiviteter. Aktiviteterna organiseras efter samverkan med besökare på Fyren och det finns en förslagslåda. Frivilligsamordnaren upprättar ett schema varje månad över de planerade aktiviteterna.

Enligt beställningen ska Fyren underlätta situationen för anhöriga som stödjer sina närstående. Detta uppfylls genom Fyrens samarbete med anhörigkonsulenten. Tillsammans arrangerar de aktiviteter för både besökare och anhöriga. Anhörigkonsulenten ansvarar för särskilda medel som är öronmärkta för aktiviteter riktade till målgruppen och till övriga besökare vid Fyren. Dessa medel räcker till ca två aktiviteter/termin. Enligt anhörigkonsulenten har medlen använts till musikunderhållning och föredrag. Anhörigkonsulenten leder ca 10 anhörigrupper som träffas i Fyrens lokaler. Under våren 2020 har dessa grupper träffats utomhus på grund av Coronaepidemin.

Produktionsförvaltningens nuvarande organisation av Fyren

Två medarbetare arbetar vid Fyren, frivilligsamordnare och värdinna. Enhetschef inom produktionsförvaltningen har ansvar för Fyren och dess personal. Enhetschef ansvarar också för andra verksamheter inom produktionsförvaltningen.

Frivilligsamordnaren med en sysselsättningsgrad på 100 %, arbetar vardagar mellan 8 och 17. Frivilligsamordnaren ska enligt beställning (VON 2014/0083):

- samordna frivilligorganisationerna för att möjliggöra öppethållande och aktiviteter.
- ansvara för aktivitetsanslaget och planera och organisera de fysiska aktiviteterna.
- samarbeta med kommunens anhörigkonsulent

Värdinnan har en sysselsättningsgrad på 50% och arbetar vardagar 10-14. Värdinnan ska enligt tilläggsbeställning (VON 2016/0058):

- vara en extraresurs i verksamheten.
- avlasta, stödja och täcka upp i bland annat caféverksamheten och vid större arrangemang i verksamheten.
- ansvara för, alternativt hålla i, aktiviteter under vissa perioder under året vid ”semesterledigt” vid Fyren.
- vid behov täcka upp vid kortare frånvaro av träffpunktsvärdarna vid de övriga träffpunkterna.

Enhetschef för Fyren uppger att värdinnan inte har utrymme att täcka upp vid frånvaro vid de övriga träffpunkterna och att det finns ett behov av att tydliggöra värdinnans ansvarsområden i en reviderad beställning.

Produktionsförvaltningen ansvarar för fyra träffpunktsverksamheter inom kommunen. Solgården, Solhälla, Görjansgården och Fyren. Vid de tre förstnämnda sker försäljning av kaffe och kaka till självkostnadspris. Ingen tillredning av mat sker i lokalerna. Kommunens anställda vid träffpunkterna ansvarar för försäljningen. Vid Fyren ansvarar Väntjänsten för caféverksamheten. Vid de tillfällen det saknas frivilliga i cafét tillreder personalen smörgåsar och sköter försäljningen. Detta har i perioder lett till viss frustration, då personalen har haft känslan av att de arbetar på uppdrag av Väntjänsten.

För att få hantera och sälja livsmedel krävs att verksamheten följer vissa hygienrutiner och är registrerad hos Miljö- och hälsoskyddsavdelningen i kommunen. Enhetschef inom produktionsförvaltningen står som ansvarig för registreringen.

Antalet besökare vid Fyren har ökat enligt följande (uppgifter från övriga år saknas):

2019 var det 10 065 besök på Fyren (uppgifter från Väntjänstens verksamhetsberättelse)

2016 var det 9800 besök (uppgifter från enhetschef)

2015 var det 9000 besök (uppgifter från enhetschef)

Besöksantalet har varit en anledning till förändrade tjänstgöringsgrader för de anställda varför dessa har skiftat över tid.

Väntjänstens engagemang på Fyren

I beställningen (VON 2014/008) framgår att produktionsförvaltningen ska samverka med Väntjänsten.

I Väntjänstens verksamhetsberättelse från 2019 beskrivs föreningen som en form av paraplyorganisation där följande föreningar ingår: Föreningen folkbildning för frihet – Eduardo Madariaga, Kulturföreningen, Lions Österåker, Neuroförbundet Södra Roslagen, PRO Åkersberga, SPF Seniorerna Österåker, SRF Vaxholm-Österåker, Åkersberga Finska Förening, Åkersberga Kammarkör, Österåkers Rotaryklubb.

I Väntjänst stadgar framgår föreningens ändamål i § 3. 'Föreningens ändamål är att genom frivilliga resurser stödja verksamheten vid Träffpunkten Fyren och verka för ökad gemenskap. Österåkers kommun svarar för de ekonomiska förutsättningarna genom åtagande för samordnare, lokalhyra, städning, elkostnad och försäkring avseende lokalen Fyren enligt separat avtal'

Väntjänsten har ca 50 frivilliga som i olika omfattning engagerar sig i Fyrens verksamhet. De organiserar punktaktiviteter såsom danser och berättarträffar och organiserar en gång i månaden en onsdagslunch. De driver caféverksamhet som ger intäkter. Caféverksamheten delas upp i två pass per dag. Väntjänstens frivilliga bemannar vanligtvis med en person per pass.

Väntjänstens ordförande uppger att man som frivillig måste hjälpa till minst tre gånger i caféet under året för att få delta i Väntjänstens aktiviteter som anordnas för vinsten från caféverksamheten. Väntjänsten betraktar detta som ett tack för deras engagemang i caféverksamheten. Väntjänstens föreningar får låna lokalerna på Fyren för egna aktiviteter när Fyren är stängd.

Brukarundersökningen 2018/ Brukarnas nöjdhet

Från brukarundersökningen 2018 framgår att 104 personer deltog. Besökarna kan generellt beskrivas vara kvinnor som är sammanboende och besöker Fyren 1-2 gånger per vecka. Besökarna hjälper till som frivilliga i låg omfattning, knappt 20% anser sig vara "frivilliga" på Fyren. I övrigt är besökarna nöjda

med verksamheten. De blir på gott humör, avslappnade, får aktiviteter som intresserar, känner meningsfullhet och gemenskap. Besökarna känner sig till 100% trygga när de är på Fyren. (Se vidare bilaga nr 4).

Information från Österåkers kommun

Enligt Miljö- och hälsoskyddsavdelningen i Österåkers kommun så är det den verksamhet, förening eller person som hanterar livsmedel för försäljning som ska stå som ansvarig på registreringen. Följande förordningar gäller för livsmedelshandling:

- Livsmedelsförordningen (SFS 2006:813)
- Artikel 6.2 i Europaparlamentet
- Förordning (EG) nr 852/2004 av den 29 april 2004 om livsmedelshygien

Utredarens bedömning

Det kan konstateras att besökarna är nöjda med verksamheten på Fyren och att mål och syfte därmed är uppfyllda. 60 % anser att de på Fyren ägnar sig åt aktiviteter som intresserar den enskilde. Detta tyder på en samverkan där besökaren kan påverka aktivitetsinnehållet.

Produktionsförvaltningen har inte följt upp brukarnas nöjdhet under 2019, vilket innebär att beställningen inte följts i denna del. Det bör säkerställas att undersökning av brukarnas nöjdhet görs och att den årligen delges VON. Brukarresultatet bör redovisas i VONs verksamhetsberättelse.

I uppföljningen har det framkommit att produktionsförvaltningen organiserar aktiviteter i samråd med besökarna. Vissa aktiviteter betalas med det anslag produktionsförvaltningen årligen får. Andra aktiviteter drivs av personalen eller andra besökare som inte är knutna till Vantjänstens föreningar. Vissa punktaktiviteter anordnas av Vantjänsten.

I tillägsbeställning, (VON 2016/0058) står det formulerat ”att värdinnan ska ”avlasta, stödja och täcka upp i caféverksamheten och vid större arrangemang”. Vad detta innebär bör tydliggöras i beställningen för att produktionsförvaltningen ska få bättre förutsättningar för att leda och fördela arbetet inom Fyren. Ett tydliggörande av ansvarsområden är också viktigt för att främja ett gott samarbete mellan Vantjänstens frivilliga och produktionsförvaltningens personal.

Vantjänsten driver caféverksamheten på Fyren. Produktionsförvaltningen står för registreringen som livsmedelshandling kräver och VON ansvarar för hyreskostnaderna.

En kommun bör använda sig av självkostnadsprincipen (kommunallagen). Utredaren ser fördelar med att samtliga kommunens träffpunkter organiseras på ett likvärdigt sätt.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås att beställningen revideras med syfte att:

1. Tydliggöra beställningens innehåll avseende ansvarsfördelning mellan produktionsförvaltningen och Väntjänsten.
2. Reglera uppdraget angående caféverksamheten så att livsmedelsförordningen och övriga aktuella lagar och förordningar efterföljs.
3. Säkerställa att utföraren genomför årliga undersökningar av brukarnas nöjdhet.

Bilagor

- 1) VON 2014/0083, beställning av verksamhet vid Fyren
- 2) VON 2016/0058, tilläggsbeställning av verksamhet vid Fyren
- 3) Frågeformulär vid uppföljning
- 4) Brukarundersökning Fyren, 2018